

Верховної Ради України. 2022. № 7, ст. 51.

4. Врегулювання спорів у воєнний час: медіація як ефективний спосіб.
URL: <https://interfax.com.ua/news/blog/843899.html> (дата звернення 24.03.2024).

УДК 346.9(043.2)

Зарудний Н.В., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Нецька Л.С., к.ю.н., доцент

ВИЗНАЧЕННЯ ПІДСТАВ ДЛЯ ПЕРЕГЛЯДУ РІШЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО СУДУ ЗА НОВОВІЯВЛЕНИМИ ОБСТАВИНАМИ

Як зазначає Л.М. Ніколенко, інститут перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами у господарському судочинстві забезпечує ухвалення справедливого та законного судового рішення і є додатковою гарантією та можливістю реалізації основної мети господарського судочинства – ефективного захисту порушених прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб і держави [1, с. 115]. В.А. Кройтор у своїй праці вказує на такі вирішальні складові нововиявленої обставини для судової справи як юридичного факту, що: 1) передбачений нормами права й тягне за собою виникнення, зміну або припинення правовідносин; 2) має істотне значення для вирішення цієї конкретної справи; 3) вже існував у момент звернення заявника до господарського суду і під час розгляду справи судом; 4) не міг бути і не був відомим ні особі, яка заявила про це згодом, ні суду, що розглядає справу [2, с. 263]. Ці доводи також і підтверджуються судовою практикою. Зокрема, в ухвалі господарського суду міста Києва у справі № 910/7352/19 суд вказував на необхідність одночасної наявності трьох умов для існування нововиявлених обставин: 1) існування на час розгляду справи; 2) обставини не могли бути відомі заявникові на час розгляду справи; 3) істотність даних обставин для розгляду справи [3]. Таким чином, можна визначити поняття перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами як такого провадження, під час якого суд вирішує справу з урахування нових обставин, які мають істотне значення для розгляду справи, однак не були відомі з причин, незалежних від суду та сторін справи, що були зумовлені обґрунтованою об'єктивною помилкою.

Частина 2 статті 320 Господарського процесуального кодексу України визначає підстави для перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами, серед яких найбільш складними для визначення є «істотні для справи обставини, що не були встановлені судом та не були і не могли

бути відомі особі, яка звертається із заявою, на час розгляду справи» [4]. Тобто законодавець висловлює своє розуміння передумов застосування цієї підстави такими умовними критеріями: 1) якби ця обставина була відома, то й судові рішення могло бути іншим, 2) усвідомлення наявності такої обставини заявником було абсолютно неможливе на час розгляду справи. Отже, якщо заявник знав або повинен був знати про існування обставини, то зміст норми вказує на те, що він вже не матиме права посилаючись на таку обставину й доводити її як нововиявлену. Варто звернути увагу й на те, що ці обставини не мають вичерпного переліку, а їх оцінювання як нововиявлених здійснюється безпосередньо судом.

У цій оціночній категорії й полягає найбільша проблема кваліфікації обставини як нововиявленої, адже окрім вже зазначених критеріїв (тривалого існування, неможливості знання, істотності для справи) допоміжних норм для чіткої визначеності підлягання доказів для перегляду не існує. Видається, що свобода визначення і встановлення доказів суддями під час такого провадження обов'язково матиме суб'єктивний характер, тому що з'являтимуться відхилення від ГПК України, а отже виникне суперечність між викладеним у рішеннях судів та чинними нормами процесуального закону. А це вже породжує правову невизначеність внаслідок сформованої судової практики. Так, аналізуючи постанову Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду у справі № 904/10560/17, суд першої інстанції задовольнив заяву особистого кредитора щодо результатів розгляду грошових вимог підприємства-кредитора у справі про банкрутство товариства-боржника. Апеляційний суд скасував це рішення і відмовив в задоволенні заяви. Однак КГС ВС виснував, що «у разі, коли під час розгляду заяви про перегляд за нововиявленими обставинами ухвал(и) за результатами розгляду заяв з вимогами кредиторів господарським судом встановлені нововиявлені обставини, які істотно впливають на оцінку обґрунтованості вимог іншого кредитора до боржника, зокрема спростовують існування грошового зобов'язання боржника перед іншим кредитором, наявність такого, що набрало законної сили судового рішення, яким було підтверджено грошове зобов'язання боржника перед таким кредитором, оцінюється судом у сукупності з іншими доказами, з урахуванням нововиявлених обставин, і само собою не може бути підставою для відмови в задоволенні заяви про перегляд за нововиявленими обставинами ухвал(и) за результатами розгляду заяв з вимогами кредиторів» [5].

Отже, на підставі проаналізованих судових справ вважаємо, що необхідно уточнити поняття нововиявлених обставин та встановити додаткові критерії для їх чіткого визначення, оскільки це дозволить уникнути можливих неправильних висновків при застосуванні судами норм процесуального права.

Література

1. Ніколенко Л.М. Поняття та ознаки перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами у господарському судочинстві. *Право України*. 2018. № 7. С. 115-129. URL: https://pravoua.com.ua/ua/store/pravoukr/pravo_2018_7/pravo_2018_7_s9/.
2. Господарський процес: навч. посіб. / В.А. Кройтор, О.В. Синегубов, О.Г. Бортнік та ін.; за заг. ред. проф. В.А. Кройтора; МВС України. Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків. 2020. 328 с.
3. Ухвала Господарського суду міста Києва у справі № 910/7352/19 від 27.04.2021. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96667697>.
4. Господарський процесуальний кодекс України. Документ № 1798-XII. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1992. № 6. Ст. 56. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12/conv#n4004>.
5. Постанова Верховного Суду у складі палати для розгляду справ про банкрутство Касаційного господарського суду у справі № 904/10560/17 від 15 бер. 2023 року. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/110997948>.

УДК 346.54 (043.2)

Захарова К.О., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівний: Поліщук І.В., старший викладач

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПОСЛУГ ПАСАЖИРСЬКОГО АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ ЗАГАЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ

Пріоритетною метою транспортної політики держави є стимулювання розвитку ринку транспортних послуг та входження до міжнародного транспортного ринку. У загальному вигляді ринок транспортних послуг – «це система відносин між перевізниками (експедиторами) та замовниками транспортних послуг, а також іншими учасниками та державою в особі уповноважених органів державної влади з приводу перевезення пасажирів та вантажів як на національному, так і на міжнародному рівні» [1, с. 199-200]. У Законі України «Про автомобільний транспорт» послуги з перевезення пасажирів чи вантажів визначено як «перевезення пасажирів чи вантажів транспортними засобами на договірних умовах із замовником послуги за плату» [2, с. 1]. Згідно з п. 19 Розділу 1 Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, «транспортні послуги – це діяльність, пов’язана із задоволенням потреби населення в перевезеннях автомобільним транспортом» [3].

Основним завданням державного регулювання автомобільного транспорту є створення ринку автомобільних транспортних послуг